

УДК 339.13:631.52 (477)

JEL Classification: Q16; Q17

DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202006081>

**О.В. ЗАХАРЧУК, доктор економічних наук,
професор**

Експорт та імпорт сільськогосподарської техніки

Мета статті - розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення матеріально-технічного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств вітчизняною та іноземною технікою.

Методика дослідження. У процесі дослідження використано наступні методи: діалектичний (наукове пізнання процесів і явищ); монографічний (аналіз розвитку й забезпечення сільського господарства імпортною та вітчизняною технікою); емпіричний (щодо комплексної оцінки сучасного стану об'єкта дослідження); порівняльного аналізу (визначено проблеми і цілі матеріально-технічного забезпечення в Україні), абстрактно-логічний (узагальнення та формулювання висновків).

Результати дослідження. У процесі вивчення питань експорту-імпорту сільськогосподарської техніки у сільському господарстві України розкрито сучасний стан матеріально-технічного забезпечення та проаналізовано його економічні й соціальні аспекти. Виявлено головні результати щодо матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарства України.

Елементи наукової новизни. Набули подальшого розвитку теоретичні положення щодо матеріально-технічного розвитку у сільському господарстві, в основу яких покладено модернізація матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу в Україні та світі, прискорення вирішення важливих завдань щодо подальшої механізації виробництва, що сприятиме впровадженню інноваційних прогресивних технологій, підвищенню продуктивності праці.

Практична значущість. Поряд з окремими позитивними змінами у матеріально-технічному забезпеченні встановлено системні перешкоди на шляху їх розвитку. Внесено пропозиції щодо їх усунення активними методами, в тому числі й за рахунок державного регулювання. Рис.: 9. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: матеріально-технічна база; ринок техніки; інноваційно-інвестиційний розвиток; імпорт, експорт; модернізація.

Захарчук Олександр Васильович - доктор економічних наук, професор, завідувач відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: zahar-s@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-1734-1130>

Постановка проблеми. В Україну все впевненіше заходять провідні країни-виробники тракторної та іншої сільськогосподарської техніки - США, Китай та країни Євросоюзу (Німеччина, Франція і Нідерланди). Також помітне місце у забезпеченості технікою посідають Великобританія, Канада, Польща, Білорусь. Вітчизняні поля за останні 15-20 років стали своєрідним полігоном, де показують свої вміння кращі сільськогосподарські машини всієї планети. Негативне ж сальдо зумовлює значний відтік валюти з країни, втрату позицій продукції вітчизняних машинобудівників на іноземних ринках, міграцію кваліфікованої робочої си-

ли за кордон та підрив економіки в цілому через виникнення критичної імпортозалежності.

Необхідно відзначити, що в Україні збільшується питома вага іноземної сільськогосподарської техніки від 80 до 90%, насамперед на ринку тракторів. Зношеність техніки українських аграрних підприємств становить, за різними підрахунками, від 50 до 80%, що робить ринок техніки найбільш привабливим останнім часом. Ще у 2017 р. була відновлена програма 20% компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва, а у 2018 та 2019 роках вона подовжена аж до 25% плюс 15% для фермерських господарств. У 2020 р. зазначена програма буде фінансува-

© О.В. Захарчук, 2020

тися з урахуванням несплаченого боргу за 2019 р. розміром 563 млн грн.

Вітчизняні заводи-виробники, незважаючи на діючі державні програми розвитку вітчизняного машинобудування для АПК та чималі обсяги бюджетних асигнувань, спроможні задовольняти потреби аграрного сектору України більше ніж на 15-20%. Крім того, вітчизняна техніка поступається перед іноземною за рівнем технологічної досконалості, якістю, надійністю та продуктивністю.

Вітчизняні сільгосптоваровиробники віддають перевагу техніці північноамериканського виробництва, таких марок як John Deere, Case, New Holland, Massey Ferguson, Challenger, Versatile. Хоча європейські виробники, насамперед Claas, Deutz-Fahr, також прикладають чималі зусилля, щоб закріпитися на українському ринку: побудували та будують нові заводи у Європі й навіть готові виготовляти трактори та іншу техніку в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значним є внесок у розвиток ринку матеріально-технічних ресурсів, удосконалення експортно-імпортних операцій, організа-

ції методологічних та методичних засад розширеного відтворення основних і оборотних засобів, що має важливе значення для забезпечення ефективності вкладення капіталу, таких вчених як Я.К. Білоусько [8], Ю.О. Лупенко [1, 7], М.М. Могилова [3], Г.М. Підлісецький [3, 4], В.Л. Товстопят [4] та багато інших.

Мета статті - розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення матеріально-технічного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств вітчизняною та іноземною технікою.

Виклад основних результатів дослідження. Аналіз експорту та імпорту техніки вказує на критичний стан щодо імпорту в країну. Хоча найвищий рівень імпорту було відзначено ще у 2008 р. - 1 млрд 342 млн дол. США (тоді відбувався стабільний розвиток економіки та були запроваджені доступні дешеві позичкові кошти), а також у 2017 р. - 1 млрд 144 млн дол. США (вже певна стабілізація економіки після втрати частини територій та військових дій на сході країни) (рис. 1).

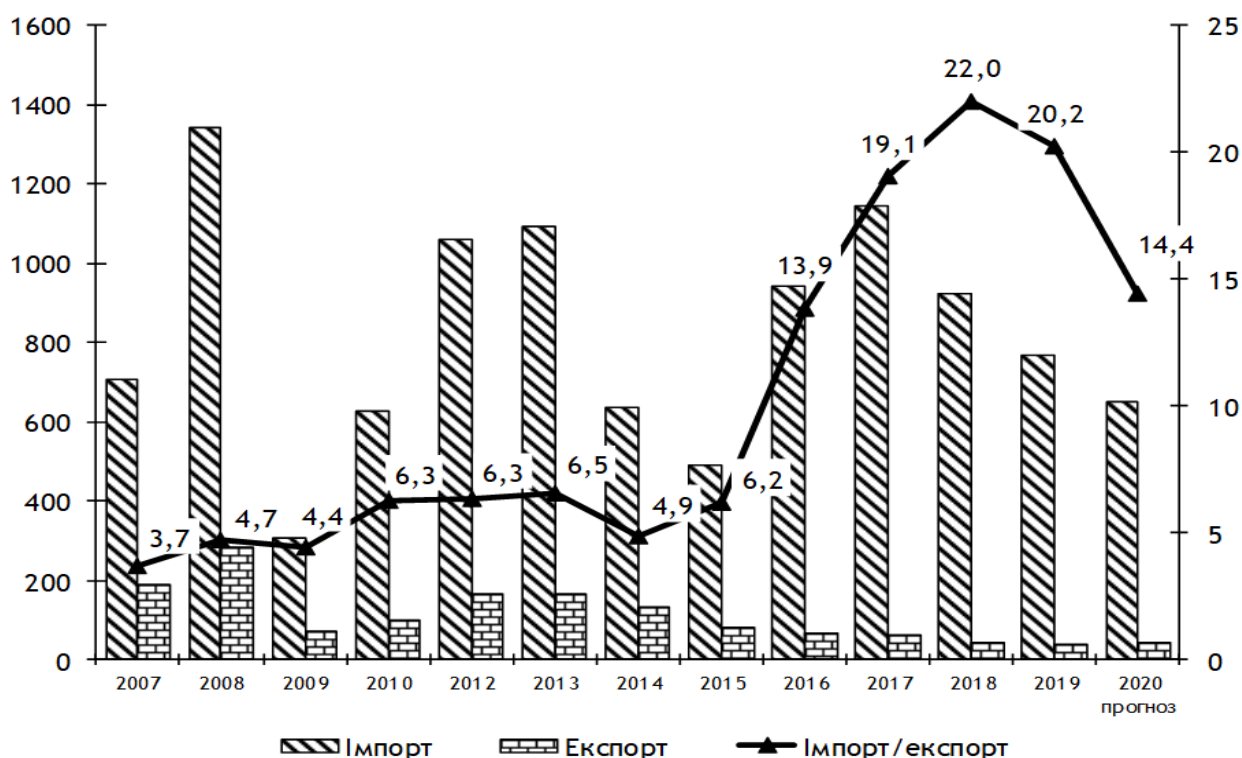

Рис. 1. Динаміка імпорту-експорту основних видів техніки, млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

У ситуації з технічними засобами, що склалася, найгіршим стало зростання у співвідношенні між імпортом та експортом. Якщо ще в 2007 р. це співвідношення знаходилося на рівні 3,7:1, що вже було негативом для

економіки країни, то у 2011 р. воно досягло 7:1, а у 2018 р. найвищого рівня - 22:1, і за останні п'ять років не стає нижче 13,9:1. Негативне ж сальдо зумовлює значний відтік валюти з країни, втрату позицій продукції

вітчизняних машинобудівників на іноземних ринках, міграцію кваліфікованої робочої сили за кордон та підрив економіки в цілому через виникнення критичної імпортозалежності.

У 2019 р. Україна імпортувала техніки для сільського господарства на 769,2 млн дол. США (рис. 2). Це менше на 157 млн дол. США, або на 17%, ніж було у 2018 р. Основний вид техніки, що імпортується, це тракто-

ри - 345,9 млн дол. США, або 45% від загальної кількості. Також Україна імпортує у великих розмірах комбайни зернозбиральні - 168,4 млн дол. США, або 21,9%, сівалки - 106,8 млн дол. США, або 13,9%. У меншій кількості імпортуються косарки (35,2 млн дол. США), обприскувачі (34,3 млн дол. США), плуги (18,8 млн дол. США), борони дискові (17,1 млн дол. США), прес-підбірники (8,2 млн дол. США).

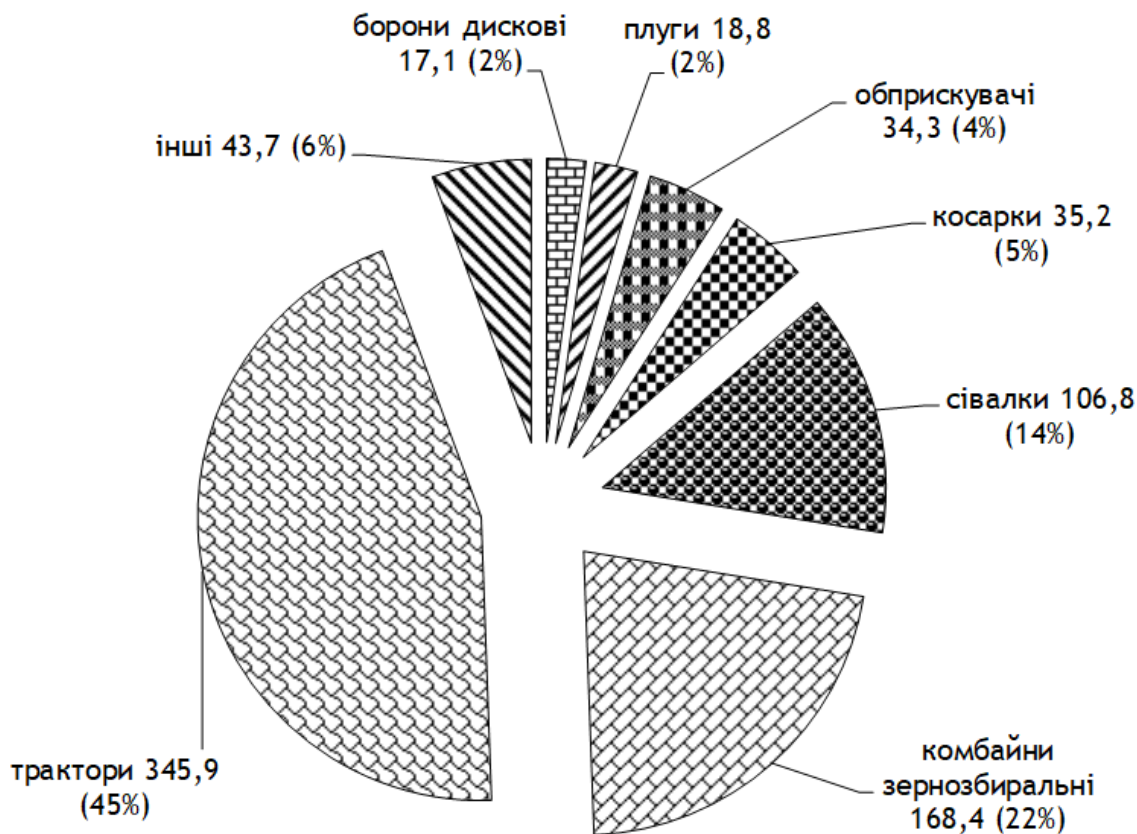

Рис. 2. Імпорт сільськогосподарської техніки у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

Значно зменшились обсяги імпорту у 2019 р. основних видів сільськогосподарської техніки для рослинництва. Так, по зернозбиральних комбайнах спад на 25,0 млн дол. США, або 12,9%, по сівалках - 27,3 млн дол., або 20,3%.

Найбільше сільськогосподарської техніки Україна ввозить з Німеччини. Обсяги поставок з цієї країни нової та вживаної техніки у 2019 р. досягли 243,4 млн дол. США. Це забезпечило Німеччині частку у 31,6% у вітчизняному імпорті агротехніки. На другому місці серед 7 найбільших експортерів техніки для сільського господарства в Україну знаходяться США - 159 млн дол. США (20,6%). Третє місце у рейтингу основних постачальників цього виду належить продукції Польщі.

Торік вітчизняні аграрії закупили у цій країні сільгосптехніки на суму 80,3 млн дол. США (10,4%). Однакові частки - по 9% - у вітчизняному імпорті агротехніки припадають на Нідерланди (69,7 млн дол. США) і Китай (69,1 млн дол. США). Поставки сільгоспмашин та обладнання з Франції у 2019 р. становили 58,1 млн дол. США (7,5%), із Білорусі - 49,8 млн дол. США (6,5%).

Основними країнами - постачальниками імпортих тракторів є США з часткою 30,0%, або 103,2 млн дол. США, Китай - 60,6 млн дол. США, або 17,5%, Білорусь - 45,9 млн дол. США, або 13,3%, Франція - 32,5 млн дол. США, або 9,4% та Великобританія - 28,0 млн дол. США, або 8,1% (рис. 3).

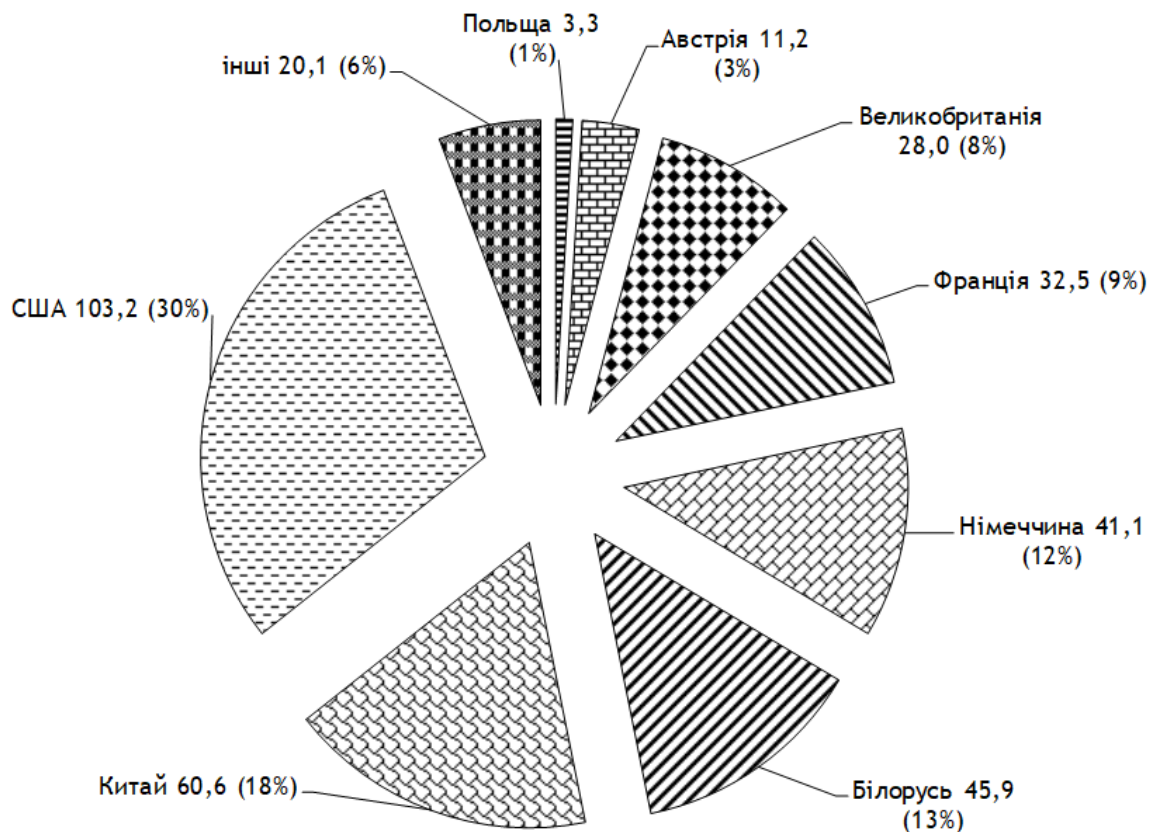

Рис. 3. Імпорт тракторів у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

Щодо Китаю, то він активно виробляє трактори й не менш активно просуває їх на зовнішні ринки, зокрема в Україну. Наприклад, найбільша китайська компанія Foton - велика корпорація, що складається із 48 машинобудівних підприємств. За своїми обсягами і за валовим випуском продукції вона вважається однією з провідних у світі. Хоча й ціна у китайських виробників на 15-20% нижча, ніж у вітчизняної техніки, вже не згадуючи про європейську. Китай за поставками тракторів у вартісному виразі знаходиться на другому місці після США, але за кількістю проданих тракторів із великою перевагою на першому місці. Із проданих 24,5 тис. тракторів (без мотоблоків), 16,8 тис. - це трактори китайського виробництва, або 68,7% від загальної кількості. В першу чергу, це трактори малої потужності, тобто мінітрактори для господарств населення, фермерських господарств та інших форм господарювання малих та середніх розмірів.

Зернозбиральні комбайни закуповуються переважно у Німеччині - 79,4 млн дол. США, або 47,1%, Бельгії - 42,9 млн дол. США, або

25,5%, США - 22,0 млн дол. США, або 13,1% та Польщі - 15,7 млн дол. США, або 9,3% (рис. 4).

Сівалки імпортуються також з Німеччини - 54,1 млн дол. США, або 50,7%, із США - 16,6 млн дол. США, або 15,5%, із Швеції - 16,0 млн дол. США, або 15,0% та Франції й Італії - відповідно 6,4 і 3,9 млн дол. США (рис. 5).

Основним постачальником косарок залишається Італія - 11,5 млн дол. США, або 32,7%. Також США - 6,2 млн дол. США, або 17,6%, Польща - 5,4 млн дол. США, або 15,3% та Угорщина - 4,5 млн дол. США, або 12,8% (рис. 6).

Плуги імпортуються насамперед з Німеччини - 9,4 млн дол. США, або 50,0%, із Франції - 5,1 млн дол. США, або 27,1% та Чехії - 1,1 млн дол. США, або 5,6% (рис. 7).

Дискові борони імпортуються з Німеччини - 8,2 млн. дол. США, або 48,0%, Чехії - 3,0 млн дол. США, або 17,5%, та Франції й США відповідно 2,2 (12,9%) і 2,0 (11,7%) млн дол. США (рис. 8).

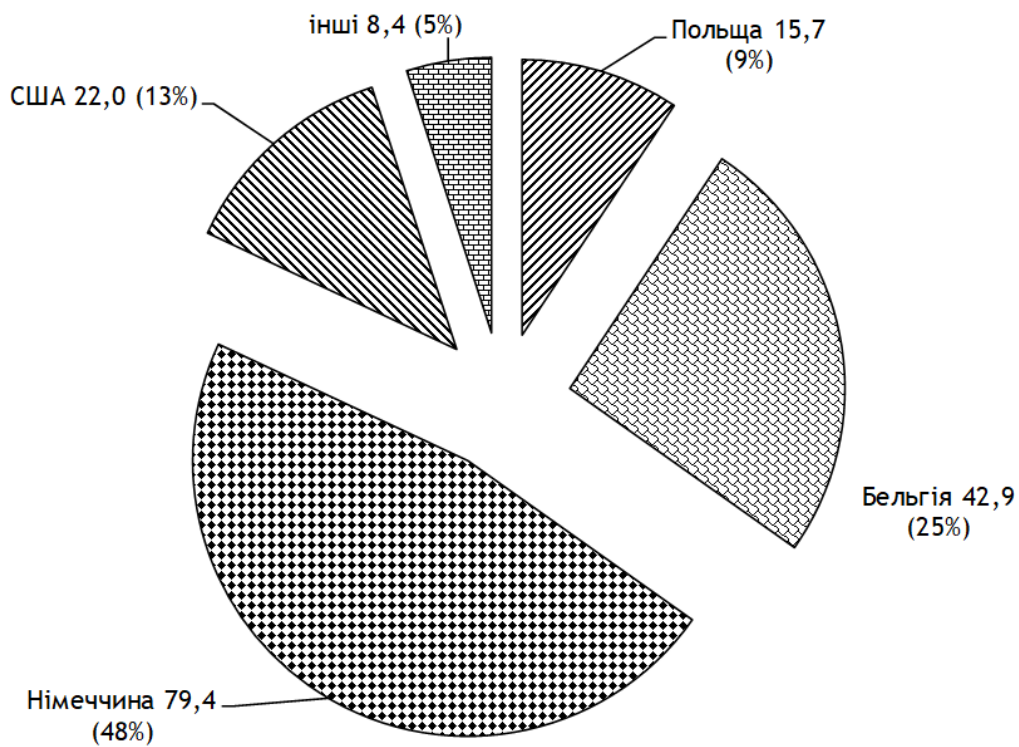

Рис. 4. Імпорт зернозбиральних комбайнів у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

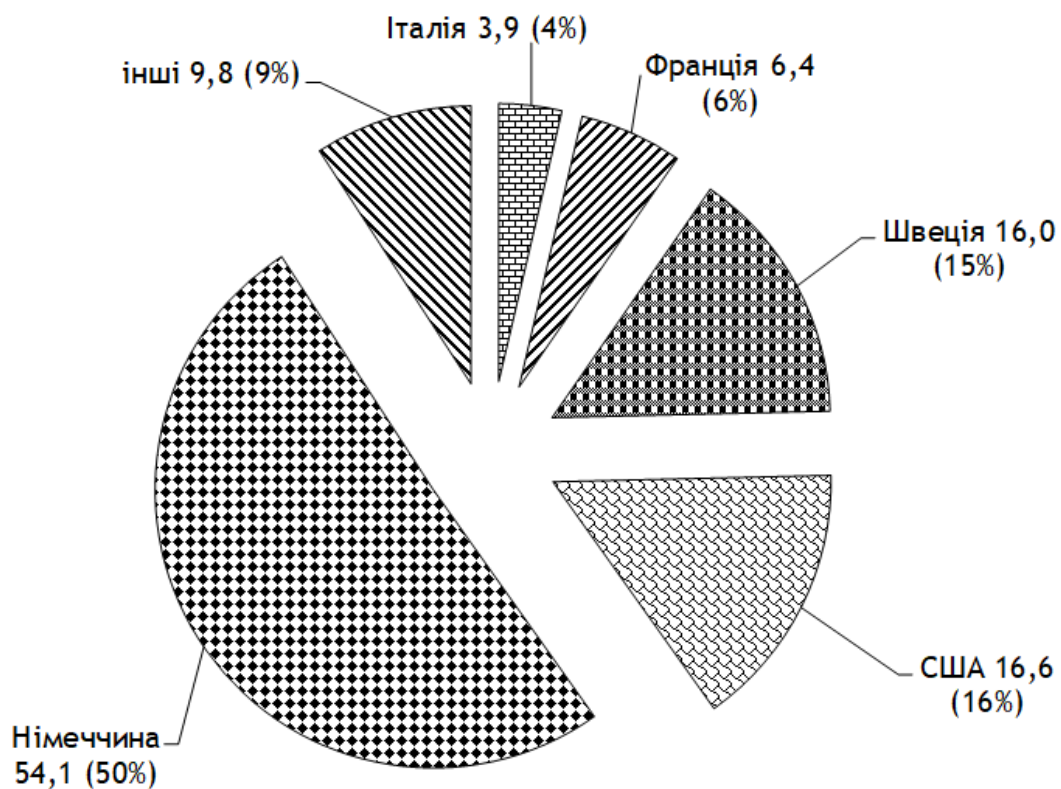

Рис. 5. Імпорт сівалок у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

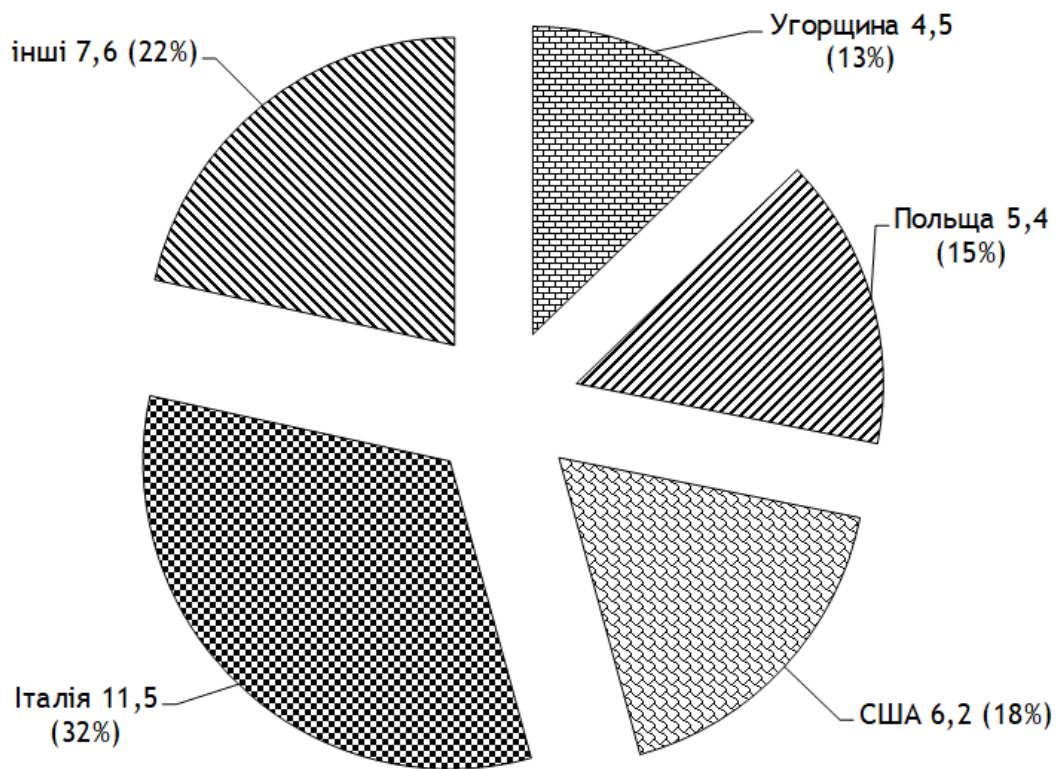

Рис. 6. Імпорт косарок у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

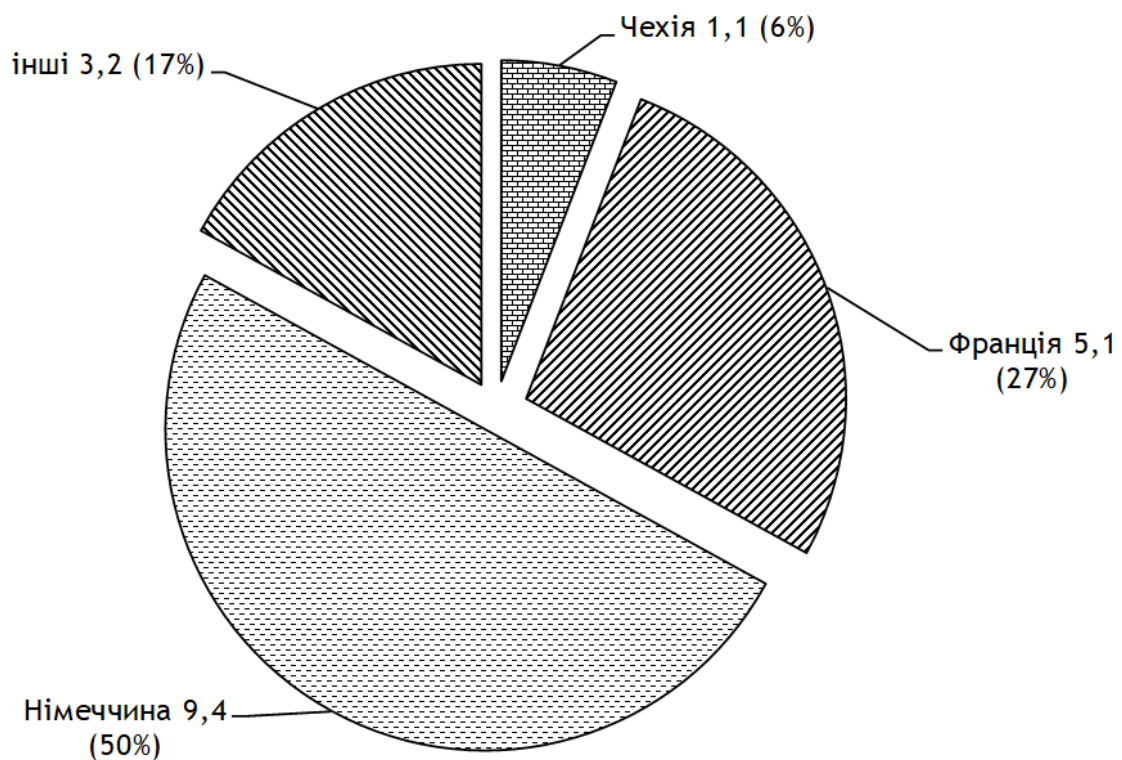
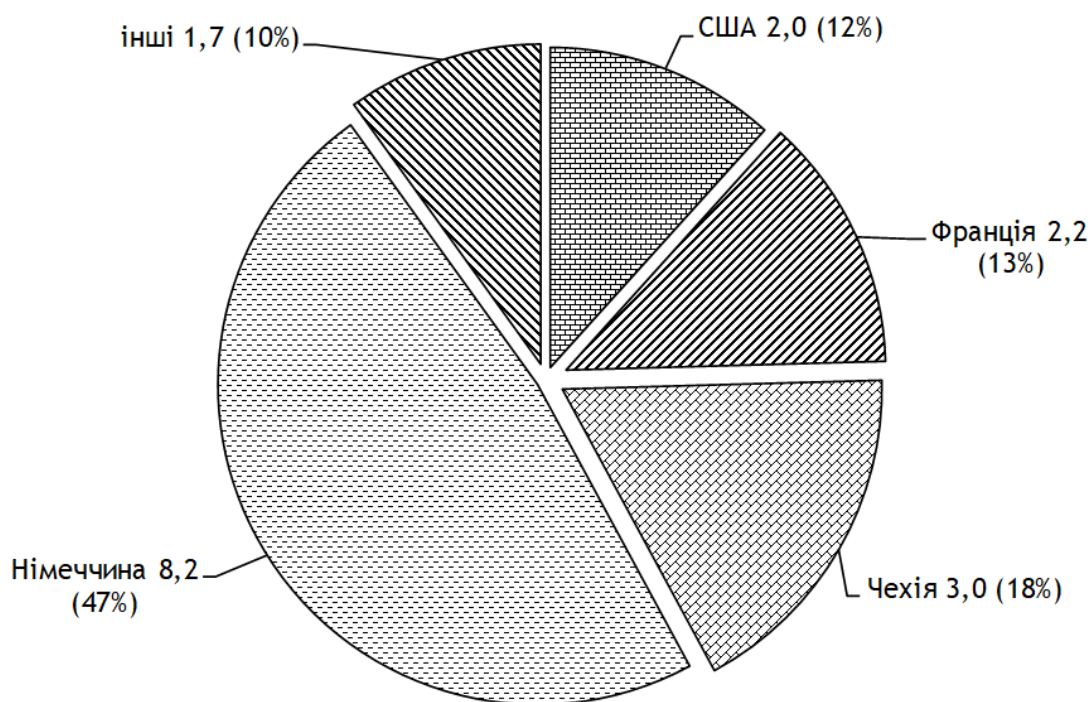

Рис. 7. Імпорт плугів у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

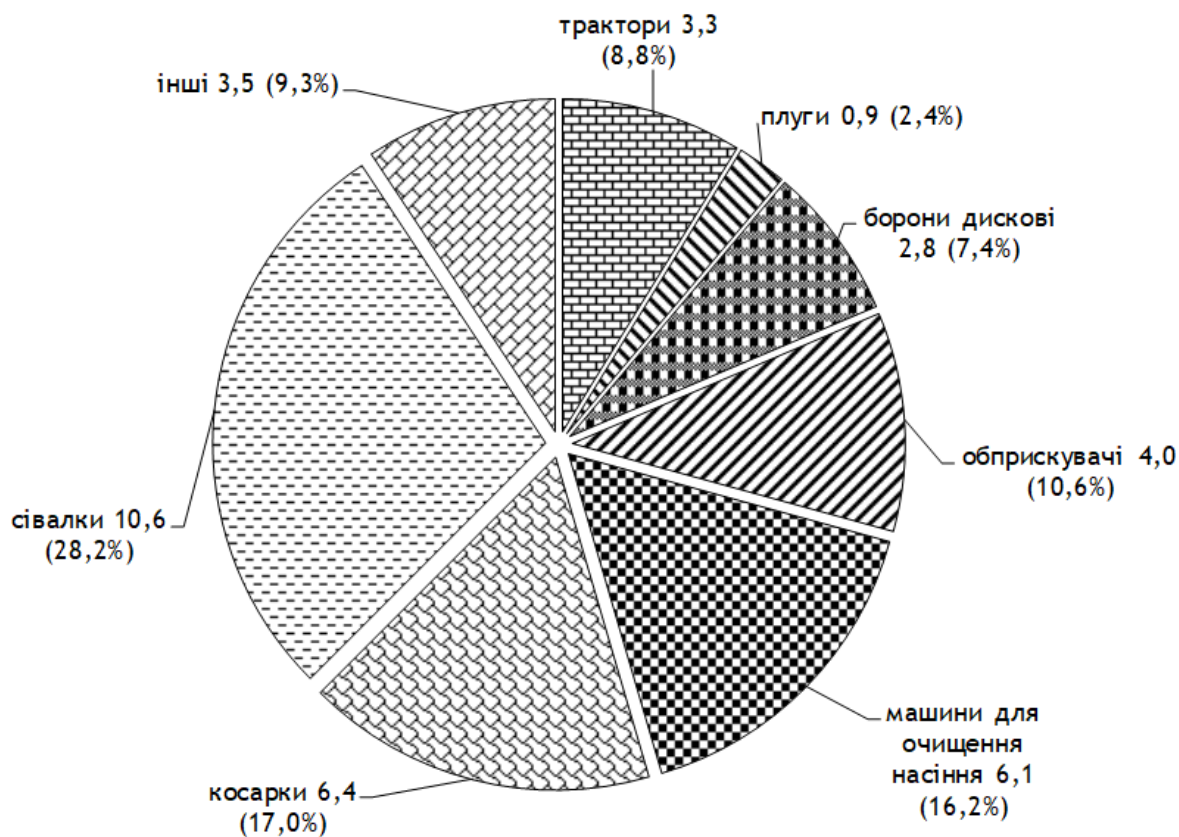

Рис. 8. Імпорт дискових борін у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

Експортні можливості України на порядок, а то й більше нижчі, ніж імпорту. У 2019 р. Україна продала за кордон сільсько-

господарської техніки на 37,6 млн дол. США (рис. 9). Це майже на 10,0 млн дол. США менше, ніж у 2018 р., або на 24,0%.

Рис. 9. Експорт сільськогосподарської техніки у 2019 р., млн дол. США

Джерело: Державна служба статистики України та власні розрахунки.

Сільськогосподарські трактори, насамперед, експортували в країни СНД та Румунію, Польщу, Ізраїль та на Кубу загальною вартістю 3,3 млн дол. США. Спад порівняно з минулим роком (7,4 млн дол. США) перевищив 50%. До Білорусі було продано тракторів на 1,1 млн дол. США, або 33,3% від загального продажу, Румунії - 0,9 млн дол. США, або 27,3%, Молдови - 0,5 млн дол. США, або 15,2%, на Кубу - 0,4 млн дол. США, або 12,1%.

У 2019 р. Україна експортувала сівалки на 10,3 млн дол. США. Продаж здійснювали у Білорусію на 3,8 млн дол. США, або 36,9%, Казахстан - 2,7 млн дол. США, або 26,2%, Молдову - 1,3 млн дол. США, або 12,6% та Болгарію й Польщу відповідно 1,1 і 0,7 млн дол. США, або 10,7 та 6,8%.

Косарки найбільше поставляли до Росії - 4,2 млн дол. США, або 65,6%, а також у Казахстан на 0,8 млн дол. США (12,5%) та Молдову - 0,5 млн дол. США (7,8%). На 0,3 млн дол. США було поставлено косарок в Аргентину.

Дискові борони експортували до Молдови - 0,8 млн дол. США, або 28,6%, Болгарії - 0,6 млн дол. США, або 21,4% та у Литву - 0,3 млн дол. США, або 10,7%.

Формування стратегічних напрямів розвитку матеріально-технічної бази країни повинне опиратися на глибокий аналіз існуючої ситуації. За останні роки машинно-тракторний парк АПК значно змінився як кількісно, так і якісно. Нинішня ситуація на ринку сільськогосподарської продукції диктує необхідність виробництва продукції високої якості з найнижчою собівартістю. Це можливо за використання новітньої ресурсозберігаючої техніки, що дозволяє знизити трудомісткість виробництва. Сучасний рівень механізації сільськогосподарського виробництва дає можливість отримувати високі врожаї сільськогосподарських культур за відносно низької собівартості. Також варто зауважити, що техніка для вирощування основних сільськогосподарських культур не є взаємозамінною, тобто ринки техніки для обробітку різних культур не перетинаються один з одним. Тому в країні проблеми оснащеності сільськогосподарською технікою та ефективності її використання мають особливу значущість, а ринок техніки є ключовою ланкою підвищення ефективності сільгоспвиробництва.

На нашу думку, структурні зміни в парку сільськогосподарської техніки України свідчать, що зменшення кількості техніки - це

природна реакція сільгоспвиробників на підвищення її продуктивності. Такий висновок підтверджується динамікою посівних площ та валового збору сільськогосподарських культур. Так, зниження забезпеченості сільськогосподарського виробництва технікою не зменшує обсяги виробництва сільськогосподарської продукції. Таким чином, зменшення кількості комбайнів і тракторів у сільськогосподарських підприємствах не є свідченням скорочення технічного потенціалу, а виявляє проблеми вітчизняного сільськогосподарського машинобудування та нерозвиненість ринків.

У 2020 р. прогнозується подальший спад обсягу придбання та продажу техніки через зменшення імпортно-експортних операцій на 15-20% відповідно. Основною причиною цього - світова економічна криза, пов'язана з пандемією Covid-19, нестабільність на ринку земельних ресурсів та обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Невизначеність з ринком землі призводить до розбалансування ринків матеріально-технічних ресурсів та створює ризики несвоєчасного виконання технологічних операцій і збільшення втрат врожаю через спрощення технологій виробництва сільськогосподарської продукції, а також стримує впровадження інвестицій та інновацій в аграрне виробництво.

Висновки. Для вдосконалення технічних засобів сільськогосподарських підприємств до рівня, спроможного забезпечити своєчасне та якісне виконання повного циклу сільськогосподарських робіт, зменшення імпортозалежності країни, необхідно розробити і впровадити такі заходи:

- наповнення ринку сільськогосподарської техніки відповідними машинами та обладнанням, зокрема шляхом стимулювання їх виготовлення вітчизняними машинобудівними підприємствами;

- забезпечити умови для створення спільних підприємств з виробництва сільськогосподарської техніки;

- удосконалити існуючі та розробити нові нормативно-правові акти щодо державної підтримки техніко-технологічної модернізації аграрного виробництва і пріоритетів розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування та виробництва мінітехніки;

- переорієнтувати адресність державної інвестиційної підтримки сільського господарства на користь сільськогосподарських вироб-

ників середніх та малих форм господарювання, включаючи домогосподарства населення;
- удосконалити організацію та управління системою інженерно-технічного забезпечення сільського господарства і технічного сервісу;

Список бібліографічних посилань

1. Довідник економіста сільськогосподарського підприємства / [Лупенко Ю. О., Захарчук О. В., Пугачов М. І. та ін.] ; за ред. Ю. О. Лупенка та О. В. Захарчука. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 600 с.
2. Модернізація матеріально-технічної бази аграрних підприємств : монографія / [Захарчук О. В., Войтюк В. Д., Могилова М. М. та ін.] ; за ред. О. В. Захарчука та В. Д. Войтюка. Київ - Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2019. 305 с.
3. Підлісецький Г. М., Могилова М. М. Удосконалення переоцінки основних засобів аграрного сектору в системі їх відтворення. *Економіка АПК*. 2010. № 12. С. 41-47.
4. Підлісецький Г. М., Товстоп'ят В. Л., Бурилко А. В. Матеріально-технічна база аграрного виробництва: стан та проблеми відтворення. *Агроінком*. 2008. № 5-6. С. 34-39.
5. Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України : Закон України від 05.10.2001 р. № 2658. URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/229-16>.
6. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу : Закон України від 07.02.2002 р. № 3023. URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3023-14>.
7. Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства : монографія / Ю. О. Лупенко, М. І. Пугачов та ін. ; за ред. Ю. О. Лупенка, М. І. Пугачова. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. 320 с.
8. Формування і реалізація державної політики розвитку матеріально-технічної бази АПК в Україні / Білоусько Я. К., Бойко В. І., Гуцов Я. С. та ін. Київ : ННЦ ІАЕ, 2003. 82 с.
9. Brett L. Markham. Mini farming : self sufficiency on ¼ acre. China, 2010 . 227 p.
10. Modern Machines In Agriculture. URL : http://www.befarmex.com/files/292_Chapter%20N.2%20MODERN%20MACHINES%20IN%20AGRICULTURE%20-%20SPAIN.pdf.
11. Pryor F. L. Market economic systems. *Journal of Comparative Economics*. 2005. Vol. 33. P 25-46.
12. Salter W.E.G. Productivity and Technical Change. *Cambridge University Press, Cambridge*. New York, 1960. xi + 198 p.

- сприяти розширенню мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів із спільного використання сільськогосподарської техніки та участі в них домогосподарств населення.

References

1. Lupenko, Yu.O., Zakharchuk, O.V, Puhachov, M.I., et al. (2018). Dovidnyk ekonomista silskohospodarskoho pidpriemstva [Handbook of the economist of the agricultural enterprise]. Kyiv: NNTs «IAE» [In Ukrainian].
2. Zakharchuk, O.V., Voitiuk, V.D., Mohylova, M.M., et al. (2019). Modernizatsiia materialno-tekhnichnoi bazy ahrarnykh pidpriemstv: monohrafiia [Modernization of material and technical base of agricultural enterprises: monograph]. Ter-nopil: FOP Palianytsia V.A. [In Ukrainian].
3. Pidlisetskyi, H.M., Mohylova, M.M. (2010). Udoskonalennia pereotsinky osnovnykh zasobiv ahrarnoho sektoru v systemi yikh vidtvorennia [Improving the revaluation of fixed assets of the agricultural sector in the system of their reproduction]. *Ekonomika APK*, 12, pp. 41-47 [In Ukrainian].
4. Pidlisetskyi, H.M., Tovstopyat, V.L., Burylko, A.V. (2008). Materialno-tekhnichna baza ahrarnoho vyrobnytstva: stan ta problemy vidtvorennia [Material and technical base of agricultural production: condition and problems of reproduction]. *Ahroinkom*, 5-6, pp. 34-39 [In Ukrainian].
5. Pro systemu inzhenerno-tekhnichnoho zabezpechennia ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.10.2001 r. # 2658. 5. [On the system of engineering and technical support of the agro-industrial complex of Ukraine: Law of Ukraine from 05.10.2001 No. 2658]. Retrieved from: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/229-16> [In Ukrainian].
6. Pro stymulivannia rozvytku vitchyznianoho mashynobuduvannia dlia ahropromyslovoho kompleksu: Zakon Ukrainy vid 07.02.2002 r. # 3023. [On stimulating the development of domestic engineering for the agro-industrial complex: Law of Ukraine from 07.02.2002 No. 3023]. Retrieved from: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3023-14> [In Ukrainian].
7. Lupenko, Yu.O., Puhachov, M.I., et al. (2015). Formuvannia hlobalnoho i rehionalnoho rynkiv silskohospodarskoi syrovyny ta prodovolstva: monohrafiia [Formation of global and regional markets for agricultural raw materials and food: a monograph]. Kyiv: NNTs «IAE» [In Ukrainian].
8. Bilousko, Ya.K., Boiko, V.I., Hukov, Ya.S., et al. (2003). Formuvannia i realizatsiia derzhavnoi polityky rozvytku materialno-tekhnichnoi bazy APK v Ukraini [Formation and implementation of the state policy of the material and technical base development of agroindustrial complex in Ukraine]. Kyiv: NNTs IAE [In Ukrainian].
9. Brett, L. (2010). Markham. Mini farming: self sufficiency on ¼ acre. China [In English].
10. Modern Machines In Agriculture. Retrieved from: http://www.befarmex.com/files/292_Chapter%20N.2%20MODERN%20MACHINES%20IN%20AGRICULTURE%20-%20SPAIN.pdf [In English].
11. Pryor, F.L. (2005). Market economic systems. *Journal of Comparative Economics*, vol. 33, pp. 25-46 [In English].
12. Salter, W.E.G. (1960). Productivity and Technical Change. *Cambridge University Press, Cambridge* [In English].

Zakharchuk O.V. Export and import of agricultural machinery

The purpose of the article is to develop scientifically based proposals for improving the material and technical support for the development of agricultural enterprises with domestic and foreign equipment.

Research methods. In the research process, the following methods were used: dialectical knowledge of processes and phenomena; monographic (analysis of the development and provision of agriculture with imported and domestic equipment); empirical (according to a comprehensive assessment of the current state of the object of study); comparative analysis (identified the problems and goals of logistics in Ukraine); abstract-logical (generalization and formulation of conclusions).

Research results. While studying the issues of export-import of agricultural machinery in Ukraine's agriculture, the current state of material and technical support was revealed and its economic and social aspects were analyzed. The main results on material and technical support of the agriculture of Ukraine are revealed.

Scientific novelty. The theoretical provisions on material and technical development in agriculture were further developed, which are based on the modernization of the material and technical base of agricultural enterprises, taking into account the achievements of scientific and technological progress in Ukraine and the world, accelerating the solution of important tasks for the

further mechanization of production, which will facilitate the implementation innovative progressive technologies, increase labor productivity.

Practical significance. Along with individual positive changes in material and technical support, systemic obstacles to their development have been identified. Suggestions were made to eliminate them by active methods, including through state regulation. Figs.: 9. Refs.: 12.

Keywords: material and technical base; technology market; innovation and investment development; import; export; modernization.

Zakharchuk Oleksandr Vasylovych - doctor of economic sciences, professor, head of the department of investment, material and technical ensuring, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)

E-mail: zahar-s@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-1734-1130>

Захарчук А.В. Экспорт и импорт сельскохозяйственной техники

Цель статьи - разработать научно обоснованные предложения по улучшению материально-технического обеспечения развития сельскохозяйственных предприятий отечественной и иностранной техникой.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие методы: диалектический (познание процессов и явлений); монографический (анализ развития и обеспечения сельского хозяйства импортной и отечественной техникой); эмпирический (для комплексной оценки современного состояния объекта исследования); сравнительного анализа (определены проблемы и цели материально-технического обеспечения в Украине); абстрактно-логический (обобщение и формулирование выводов).

Результаты исследования. В процессе изучения вопросов экспорта-импорта сельскохозяйственной техники в сельском хозяйстве Украины раскрыто современное состояние материально-технического обеспечения и проанализированы его экономические и социальные аспекты. Выявлены главные результаты относительно материально-технического обеспечения сельского хозяйства Украины.

Элементы научной новизны. Получили дальнейшее развитие теоретические положения по материально-техническому обеспечению сельского хозяйства, в основу которых положены модернизация материально-технической базы сельскохозяйственных предприятий с учетом достижений научно-технического прогресса в Украине и мире, ускоренную решения важных задач по дальнейшей механизации производства, что будет способствовать внедрению инновационных прогрессивных технологий, повышению производительности труда.

Практическая значимость. Наряду с отдельными позитивными изменениями в материально-техническом обеспечении установлены системные препятствия на пути их развития. Внесены предложения по их устранению активными методами, в том числе за счет государственного регулирования. Илл.: 9. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: материально-техническая база; рынок техники; инновационно-инвестиционное развитие; импорт, экспорт; модернизация.

Захарчук Александр Васильевич - доктор экономических наук, профессор, заведующий отделом инвестиционного и материально-технического обеспечения, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Обороны, 10)

E-mail: zahar-s@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-1734-1130>

Стаття надійшла до редакції 06.05.2020 р.

Фахове рецензування: 16.05.2020 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Захарчук О. В. Экспорт та импорт сільськогосподарської техніки. *Економіка АПК*. 2020. № 6. С. 81 – 90. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202006081>

Zakharchuk, O.V. (2020). Eksport ta import silskohospodarskoi tekhniky [Export and import of agricultural machinery]. *Ekonomika APK*, 6, pp. 81 – 90 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202006081>

*